

REGULACIJE VODOTOKA

Nastavnik:

Prof.dr.sc. Neven Kuspilić,
dipl.ing.građ.

Asistent:

Diana Šustić,
dipl.ing.građ.

Sadržaj kolegija

1. SVRHA, PROBLEMI I ZADAĆE REGULACIJA
2. MORFOLOGIJA RIJEČNOG KORITA
3. HIDROLOŠKE OSOBINE PRIRODNIH VODOTOKA
4. HIDRAULIČKI PRORAČUNI PRIRODNIH VODOTOKA
5. REGULACIJSKI RADOVI NA KORITU VODOTOKA
6. REGULIRANJE VODNOGA REŽIMA
7. OBRANA OD POPLAVA
8. GRAĐEVINE NA VODOTOCIMA

Literatura

- Gjurović, M.: Regulacija rijeka, Zagreb, 1967.
- Svetličić, E.: Otvoreni vodotoci – regulacije, Zagreb, 1987.
- Vuković, Ž.: Osnove hidrotehnike – prvi dio, druga knjiga, Zagreb, 1994.

3

1. SVRHA, PROBLEMI I ZADAĆE REGULACIJA

Rijeke u fokusu ljudskih aktivnosti

Važnost tih aktivnosti ogleda se u:

- Koristi koje se dobivaju od rijeka
- Neophodnosti zaštite područja od poplava i erozije
- Nužnosti zaštite okoliša

Inženjerski zadaci na rješavanju problema

5

Koristi od rijeka

- Zahvaćanje, crpenje i uporaba voda rijeke za različite namjene (opskrba vodom za piće, sanitarne i tehnološke potrebe, navodnjavanje i dr.)
- Korištenje vodnih snaga za proizvodnju električne energije i druge pogonske namjene
- Korištenje voda za uzgoj riba
- Korištenje voda za plovidbu
- Korištenje voda za šport, kupanje, rekreaciju i druge slične namjene

6

Zahvaćanje, crpenje i uporaba voda rijeke za različite namjene (opskrba vodom za piće, sanitarne i tehnološke potrebe, navodnjavanje i dr.)

Zahvaćanje, crpenje i uporaba voda rijeke za različite namjene (opskrba vodom za piće, sanitarne i tehnološke potrebe, navodnjavanje i dr.)

Proizvodnja električne energije i
druge pogonske namjene

Korištenje voda za uzgoj riba

Korištenje voda za plovidbu

Korištenje voda za plovidbu

Sport, kupanje, rekreacija i druge slične namjene

Sport, kupanje, rekreacija i druge slične namjene

Zaštita od štetnog djelovanja voda

- **Uređenje** vodotoka i drugih voda (građenje, održavanje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i vodnih građevina za melioracijsku odvodnju, održavanje vodotoka i sl.)
- **Obrana** od poplava, obrana od leda, zaštita od erozije i bujica, uklanjanje posljedica
- Melioracijska **odvodnja**

15

Obrana od poplava, obrana od leda, zaštita od erozije i bujica, uklanjanje posljedica

Poplava u Pojatnom, Zaprešić, 1989.

Obrana od poplava, obrana od leda, zaštita od erozije i bujica, uklanjanje posljedica

Obrana od poplava, obrana od leda, zaštita od erozije i bujica, uklanjanje posljedica

Obrana od poplava, obrana od leda, zaštita od erozije i bujica, uklanjanje posljedica

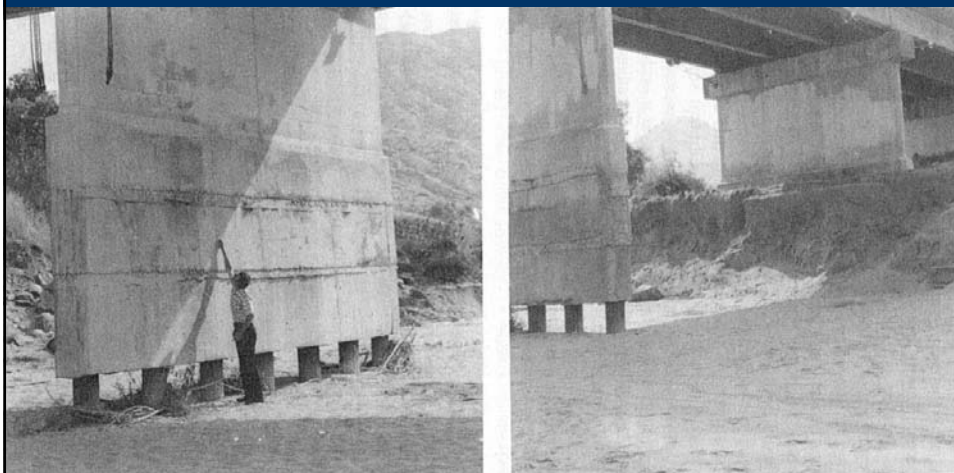
Obrana od poplava, obrana od leda, zaštita od erozije i bujica, uklanjanje posljedica

Obrana od poplava, obrana od leda, zaštita od erozije i bujica, uklanjanje posljedica

Obrana od poplava, obrana od leda, zaštita od erozije i bujica, uklanjanje posljedica

Obrana od poplava, obrana od leda, zaštita od erozije i bujica, uklanjanje posljedica

Melioracijska **odvodnja**

Odvodnja Kopačkog Rita

Melioracijska odvodnja

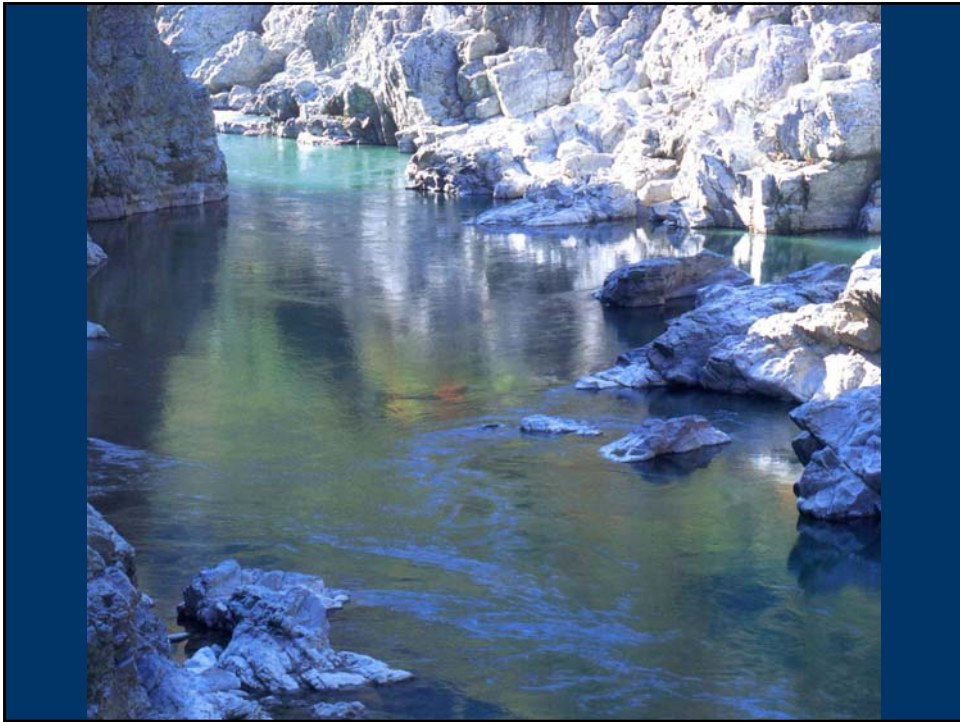
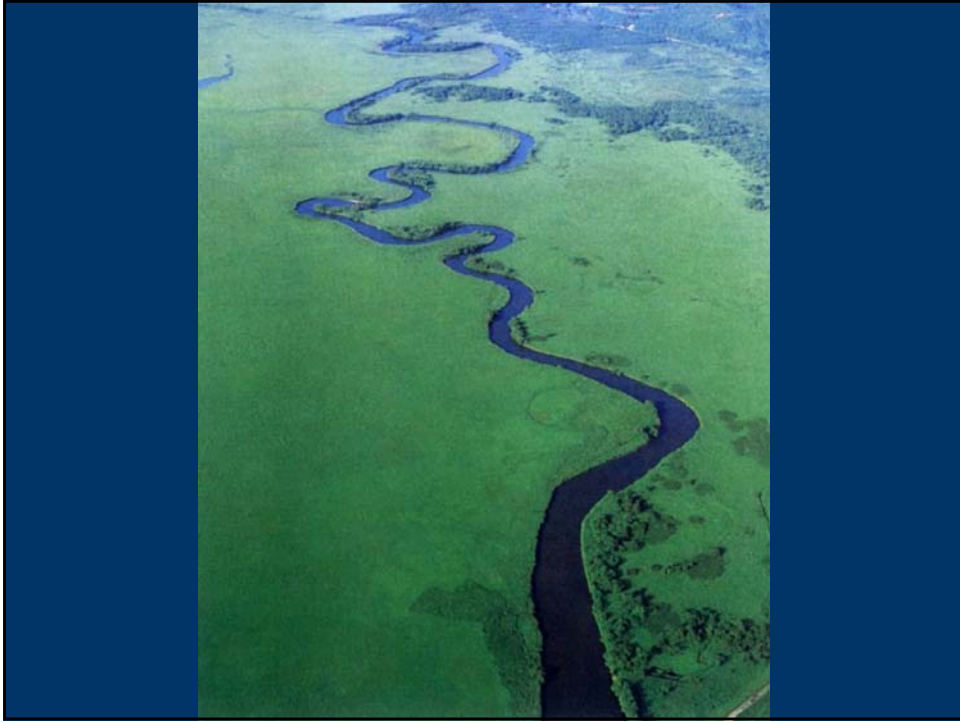

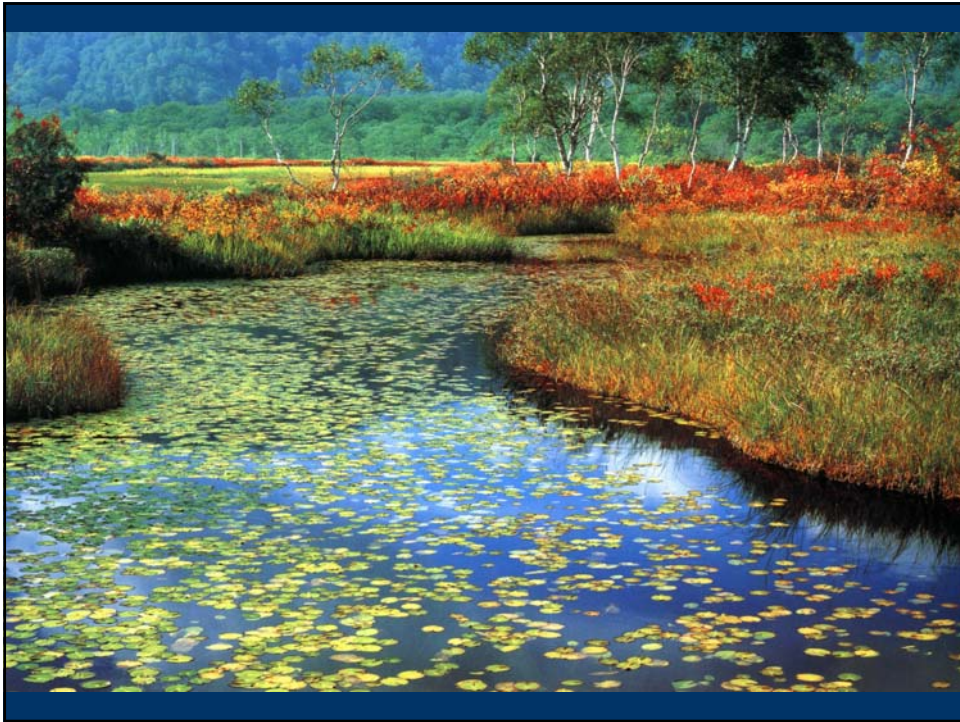
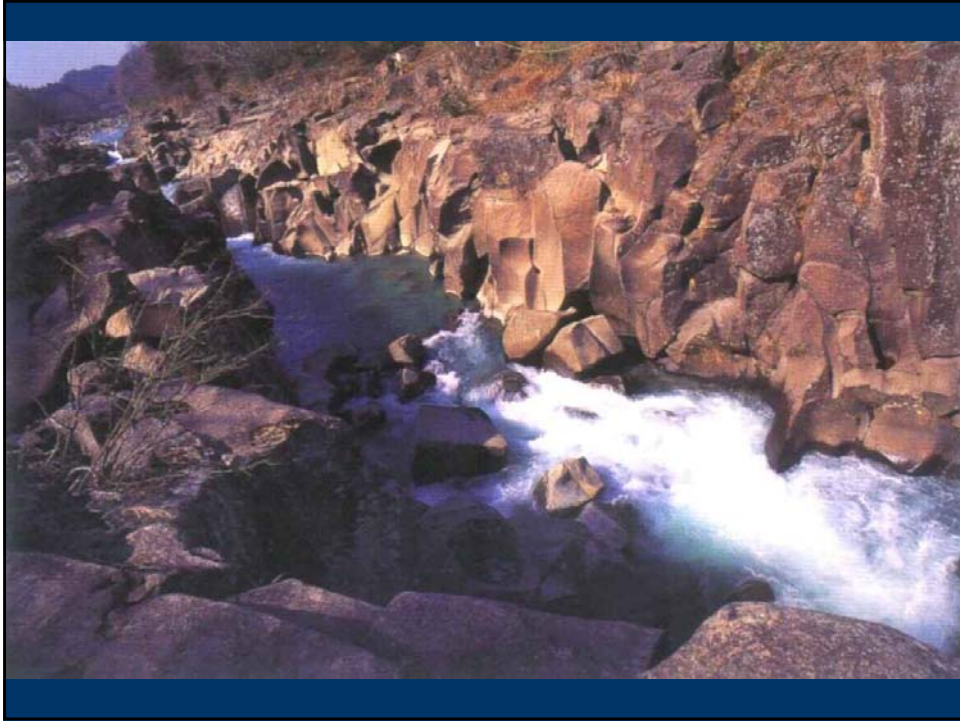
Zaštita voda

- Ispuštanje otpadnih voda u prijemnik
- Zaštita prirodnih ljepota

27

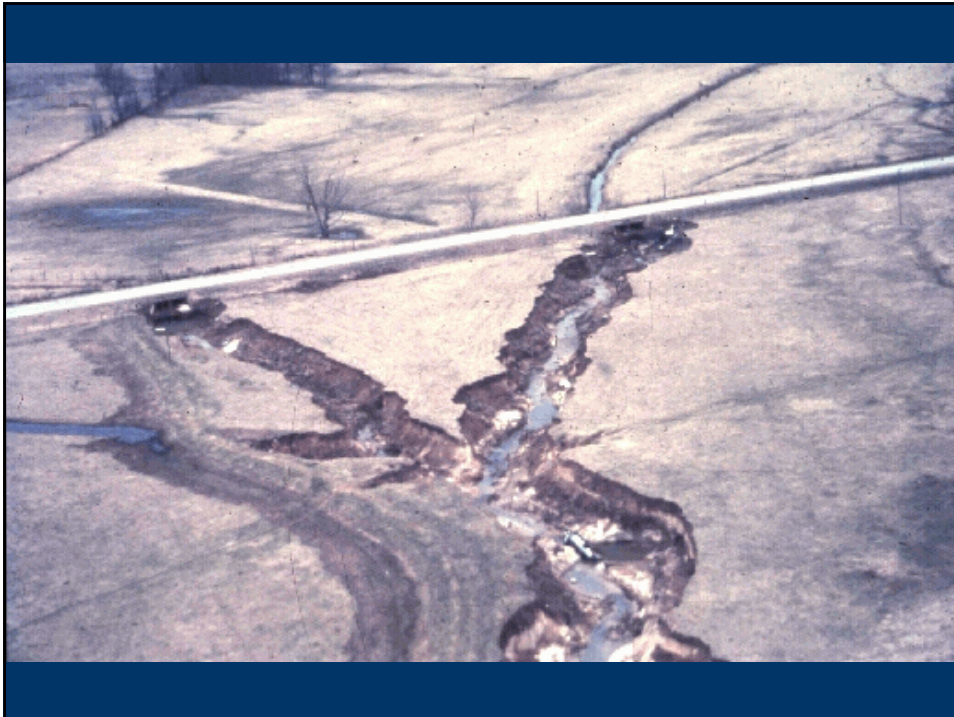

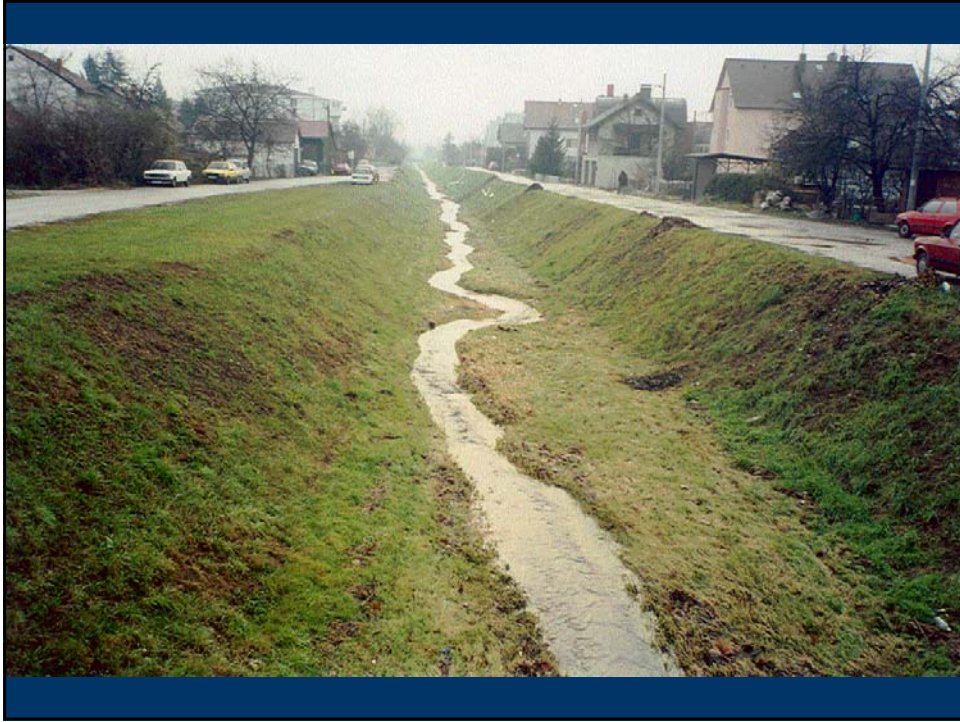

Rješavanje zadataka regulacija vodotoka

- Rijeka je dio prirode sa svojim **zakonitostima**.
- Uspješnost rješavanja inženjerskih zadataka vezana je uz **stupanj razumijevanja** prirode rijeke.
- Nasilno rješavanje uvjetuje **žestok odgovor**, rezultira neracionalnim i skupim rješenjima.

33

Zadatak kursa

- **Upoznavanje** prirode rijeke.
- **Tumačenje** njenih zakonitosti.
- **Opisivanje** fizikalnih zakonitosti matematičkim alatima.
- Upoznavanje s **inženjerskim rješenjima** na reguliranju vodotoka.

37

Primjeri iz povijesti i sadašnjosti

- Poplava u Zagrebu 1964
- Poplave u Europi 2002
- Rušenje obale u Županji
- Rušenje obale na Dunavu kod Kopačkog rita
- Izgradnja autocesta (izmještanje vodotoka i izgradnja novih)
- Plovidba

38

Poplava u Zagrebu

Poplave u Europi 2002

Poplave u Europi 2002

Rušenje obale u Županji

Rušenje obale u Županji

Rušenje obale u Županji

Izgradnja autoceste (izmještanje vodotoka i izgradnja novih)

OSNOVNE DEFINICIJE I PODJELE

- Rijeka je prirodni tok vode koji pod utjecajem gravitacije teče koritom što ga sama erodira i formira.
- Nastaje u sklopu fenomena kruženja vode u prirodi (hidrološkog ciklusa).

Podjela u **geografskom smislu**

- bujice
- brdski potoci
- potoci
- rijeke

47

Podjela u aluvijalnim dolinama **prema vodnogospodarskom tretmanu**

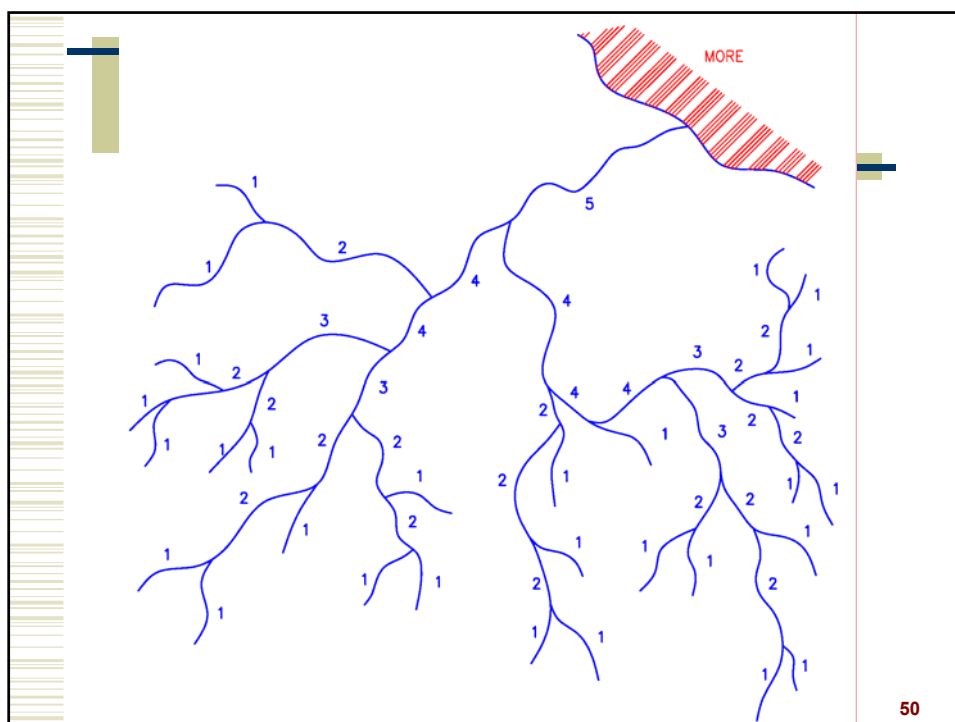
- melioracijski kanali (širina dna $b < 1$ m)
- mali vodotoci (širina dna $1\text{m} < b < 20\text{m}$)
- rijeke (širina dna $b > 20$ m)

48

Podjela vodotoka prema Hortonu

- dijeli vodotoke u redove ovisno o redu pritoka
- Dunav vodotok 12 reda
- Sava vodotok 7 reda

49

Definicije regulacija vodotoka

Regulacije prirodnih vodotoka su skup gradnji i mjera kojima se mijenjaju prirodne osobine na vodotoku i njegovom slivnom području radi:

- što racionalnijeg korištenja voda,
- što efikasnije zaštite od štetnog djelovanja voda iz vodotoka i
- što efikasnije zaštite vodotoka od zagađenja.

51

Definicije regulacija vodotoka

Pri tome treba razlikovati dva vida regulacija vodotoka:

- korita vodotoka (morfološke regulacije)
- vodnog režima

52